

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
háshoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

37. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) címzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A hullák elégetéséről.

Korunk haladásának egyik előmozdítója az életre való eszme, mely egy bizonyos célt karolván fel, vállvetve halad és törekszik annak elérése felé és midőn valamennyi tényezője felfogva annak magasztosságát és életrevalóságát, ernyedetlenül működik annak tökélyesítésére, és a közös cél elérésére vezető eszközök felmutatása által alkalmat nyújt az eszme megvalósítását érvényesíteni.

A halottak elégetésének korszerű eszméje az, miről ez alkalommal csak rövid vázlatban óhajtunk megemlékezni. Mióta ezen eszme keletkezett, mind-egyedül az összes hazai, de az egész európai sajtó által felkaroltatott; keletkezte óta mostanig a legnagyobb részvét kísértte, mi jele annak, hogy a hullák elégetésének életbeléptetése a korigénytől mintegy készletve — kívánatos.

A halottak elégetése nemcsak közegészségi, de nemzetgazdasági szempontból is sokkal előnyösebb és célszerűbb, mint az eddig szokásban volt és jelenben is szokásban levő eltemetés.

A halottak elégetése az ókorban igen el volt terjedve; a rómaiaknál is szokásban volt a hullák elégetése; a hunoknál mind a temetés, mind az elégetés divatban volt, az elégetés különösen a hadjáratok alatt megholtak és elesetteknek alkalmaztatott.

A földbe való temetkezés a kereszténység diadalrajutása után terjedt el Európában; mely eltakarítási mód jelenben az egész földön leginkább el van terjedve.

Valamint közegészségügyi, ugy nemzetgazdasági tekintetben számos okok vannak, melyek a temetők és különösen a kripták ellen és a kriptába való temetkezés rossz szokása ellen szólnak, melynek

rendkívüli gonosz következményei lehetnek és ez ellen az orvos rendőri hatóságnak kötelessége erélyvel fellépni.

Lehetetlen, hogy borzadályljal ne gondoljunk arra, hogy városunk kellő közepén egymástól alig kétszáz lépésnyi távolságra három templom alatti kriptába még most is temetkeznek. — Értjük alatta a zircz-czistercziek, a barátok temploma és székesegyház alatti kriptákat. A kriptákba való temetkezést — mely csupán hiuságból jött a közegészség rovására szokásba — egészség-rendőri tekintetből egyszerűen mindenkorra be kellene szüntetni, s az ott elhelyezett hullák eltávolítása által megtisztítani a kripták mephitikus levegőjét; mert a kriptákban elhelyezett hullák kigőzölgései által megromlott levegő megfertőzti az egészséges levegőt, s így számos betegség szétterjesztését idézi elő.

Mindenesetre fontos alapokok vannak, miket egészségügyi szempontból nemcsak az élők közvetlen közelében levő kripták, hanem a távolabb fekvő temetők ellen is felhozhatni. A földbevaló temetkezés magába véve már csak azért is borzasztó, mivel az elenyészésnek indult hullán a férgek ezrei ülnek lakomát. A felbomlásnak indult hulla rothadó részei a legundorítóbb kigőzölgést idézik elő, mely beszívárog a temető-talajba, s a föld kipárolgása következtében azon levegővel vegyül, melyet belélelkünk. A temetők legkártékonyabb befolyása pedig abban áll, hogy a talajban a vízhez, mely ivásra is használják, ártalmas hullabomlási párákat szolgáltat.

Miért ne fogadnánk tehát el a jelenleg divó temetkezés helyett a sokkal célszerűbb elégetési rendszert? Hisz a mi a holtak iránti kegyeletet illeti, az ép ugy megmarad azok szívében, kik igaz kegyelettel viseltetnek elhunyt kedveseik iránt, az esetre

is, ha azoknak hamvait urnák őrzik a földgyomrában elkorhadás helyett; meg lesz a jelkő, felirat, mint eddig, s halála évfordulóján leróhatjuk a kegyelet adóját!

Elvitázhatatlanul jól esik az embernek a tudat, hogy elhalt kedves csontjai a föld ölében érintetlenül hagyatik a feltámadás napjáig. A Mindenható, ki a földben eltemetett halottat feltámasztja, bizonyára az elégetteket is új életre kelti.

De hát a földbe eltemetett hulla a jelenlegi nyughelyen biztosítva van-e? Dehogyan van. A régi temetők elpusztulnak, helyébe házak épülnek. Láttuk midőn városunkban a gázcsöveket lerakták, mennyi embercsontot találtak a felásott gödrökben, a nap-számosok ezeket zsákba gyűjtötték össze, és a gyöngédebb érzésre nézve fellázító módon eladták a batyusnak néhány garasért, hogy spodiumra kerüljön.

Miért ne fogadnánk el tehát az elégetés eszméjét, biztosítva lennénk arról is, hogy csontjaink nem kerülnek üzéri kezekre, hogy valami rafineriába liferáljon.

Az elégetés általános behozatala által meggazdálkodjuk azt a földet, melyben a halottak eltemetettek. A hasznos és használható föld mivelése által mindenesetre többet használunk közgazdaságtunknak, mintsem azt temetőknek felosztva, az nemhogy hasznára nem válik, sőt a közegészségnek a legkártékonyabb befolyást gyakorol.

A hulla elégetés ellen egyik lényeges aggályát az képezi, hogy a bűnfenyítő vizsgálatot nehezíti, mert az elégetett hulla a törvényszéki vizsgálatok esetén nem exhumálhatók. Erre egyszerű válaszuk az, hogy a halottkémlo orvosnak meg kellene vizsgálni minden halottat, s ha valami gyanusat vesz észre, a bonczolást elrendeli, a halálozás okát ki-

TÁRCZA.

Magyar nyelv-émlék 1589-ből.

Főnebb, a „szerény gyűjtemény” ismertetésében, az a) alatti „Sententia per non venit” stb. okmányt felhoztuk nem az abban foglalt ügy, hanem az ítélet szövegében megőrzött magyar nyelv-émlék végett. Mert habár ezek a levéltárak homályából előkerülve, idővel időre gyarapodnak is, mindazáltal nem képeznek még oly gazdag kószorut, melybe az 1589-ből fönmaradt, imént közlendő nyelv-émléket, ritka példánykép, befüzni méltó nem volna.

Mint hogy pedig a szöveg, eseményt tételez föl, könnyebb értelem végett, annak részleteit egy-két szóval idejegyezzük.

Homonnai Drugeth Ferencz halála után, özvegyét Lonyai Eufrosina asszonyt, kit Drugeth György, mostoha anyjának nevez, némely birtok miatt, perrel támadta meg. Ezen ügy az alnádori ítélő bíró előtt tárgyalatván, végleg az özvegy részére döntetett el. Ez időben alnádor volt Istvánffy Miklós, a híres tör-ténetírő; Protonotarius pedig Balogh Albert. Az ítélet ellen, a bukott fél, Homonnay Drugeth György, Rudolf császár- és királyhoz folyamodott, s kérő levelében ama gyanunak adott kifejezést, mintha az alnádor, téves informatio, vagy vesztegetés által engedte volna magát a törvény, és igazság utjáról elterelteni. Ennek követ-

keztében Homonnai Drugeth György becsület-sértési perbe fogott, s Rudolf király, vagy távollétében a királyi helytartó elé, 1589. aug. 4-re idézetett. Drugeth azonban nem jelent meg. Az idézés többször ismételtetett, siker nélkül, minél fogva végre, az alnádor mint megsértett személy, a királyi helytartó előtt, képviselője által, ugyanazon év nov. 22-én, következő protestatiót nyújtotta be, magyar nyelven; mely szóról szóra imigy hangzik:

„Kegyelmes Ur T. ngdat, az urakat es Ngákat és az eő Fölghe Birájt, és az eő Fölghe Vitezleő Udvarát követem, et cum Solenni ptestatione azt mondom: Hogy én Báthory István Ur' Index Curiae Ur' eő ngiha Mandatumának ereje által FERIA 6-a pximá ante Testum Mariae Magdal' pximo pterit' Homonnay Drugeth Györgyöt az Adversariusomat 15 odik napra Rudolphus Császár, és Királ Urunk eő Fölghe Személye eiejben (valahol akkor eő Fölghe volna, ha Tc ngásád Locumtenes Ur' Magyar Országban nem volnál) in Facto honoris az eő Fölghe Vitezleő Udvarának modgya szerént evocaltam, mely 15 nap, az az ezzel múlt Kis Asszony havának 4. napján, Urunk eő Fölséghe elöt Pragab' personalr' comparealtam; Annak utánna is mi az eő Fölséghe prorogatioja szerént itt Posomb' az Octava alat FERIA 4. pximá' Post Festum Emerici Ducis recens pterit' mely az octava Terminusának 15 bik napja volt, Te Ngsod elütt is mind Urunk eő Fölséghe Locumtene elüt Personalr' compareált, az én adversariusom pedig nem compareált, kirül ptes-

taltam, és ez Mái napon is, mely ez mostani 9bernek 22. napja, az Te Ngsod prorogatioja szerént personalr' comparealok, és azt mondom solenni cum ptestatione hogy az Eperjesi octaván feria 6 ta pximá post Festum Sacri Pentecostes pxime' Piriti; mikor Te Ngsod az Praelatus és Baro Urakkal eő Fölséghe tanácsival, az több Itélő Mesterekkel, és én velem, és az eő Fölséghe Tablájának Assessorival, extraordinaria Causának meghaladásáert p Tribunali volt volna, az felöl mégh mondott Homonnai Drugeth György, és Lonyai Frusina Asszony, az néhai Homonnai Drugeth Ferencznek meghagyot Eozvedgye közt, miném' Causáb' Ngsodk' küldtetett, ugyan azon Homonnai Drugeth György supplex Libellusa, mely Urunk eő Fölségheének szölyöt és psentáltatott edgyütt az eő Fölséghe levelével Kalman András Urk szölloval, az Ngsod Secretariussa in Judicio pducallya, és Mártony Mester Um Ngsod Pthriussa megh olvasta, mely suplex Libellusb' Homonnay Drugeth György az én Adversariusom eő Fölséghe-nél illyen Gyalázatos szokkal illyetett: Unde noscit' quibus raonibus mota Pdicta Noverca mea Dna Eufrosina Lonyay accessit Dum' Judicem Palem, Quem ipsa vel sinistra informando corruptit, vel aliquibus raonib' illis Persvadens, ut denuo sibi Bona T. adjudicaret, et id per novum Mandatum fecit. Mely gyalázatos szokkal valo illyetést én eő tüle nem érdemlettem volna; Mert én Jambor, és Tisztességbéli Ember vagyok. Azért Klmes Um az Uraktul eő Ngsogtúl, és az eő Fölséghe Biráitúl, ugy az eő Fölséghe Vé-

fürkészni és az elégetésre az engedélyt csak azután kiadni. Ily módon a bűnös halálozások könnyebben kipuhathatók volnának, mint az utólagos kiásatások által.

Vége az elégetés keresztülvitelére szükséges eszközökről megemlítjük, hogy azok szerkezeténél legelső föltét, hogy az elégetés gyorsan és tökéletesen történjék, és hogy olcsóbb és államgazdasági tekintetben nagyobb takarékosággal történjék, mint az eddigi temetkezés.

Az elégetés eszközzésére szükséges készülékek közül több tervezet fekszik előttünk, ezekről azonban egy más cikkben fogunk megemlékezni.

Láng Sándor.

Egy szerény gyűjtemény ismertetése.

(Jelentéktelen dolgoknak a gyűjteményben jelentősége.)

— Pauer János. —

I.

E lapok 33-dik számában, régészeti és éremtudományi szempontból szerény gyűjteményünkről, s annak újabb fölmerült leletek által történt némi gyarapodásáról, és ezek folytán, leendő ismertetéséről, említés tételén, jelen sorokban egy kis értesítést hozunk. Mert minden honpolgárnak erkölcsi kötelessége, anyagi és szellemi tehetsége szerint, a hazai történelem földterítését eszközölni, ahhoz közvetlen, vagy közvetve anyagot gyűjteni, az ismeretlen ismertetni, közzétenni, vagy közzétételét elősegíteni.

E végből alakult a magyar tudományos akadémiában már 1858-ban az archeologiai, e végből létesített újabb az illetén országos bizottság is, melynek nemes feladata megmenteni és ismertetni azon tárgyakat, melyek egyes gyűjteményben léteznek, vagy esetleg napvilágra jönnek, és ezen tudomány köréhez tartoznak.

Az érdekelt leletek pedig mintegy hatszáz év szakadatlan láncolatát tüntetik elő: különösen az újabb fölmerültek képviselik az 1458—1597-iki évszakot, Hunyadi Mátyás korát, és az ezt követő éveket, azon kort, mely viruló vetésünket szánuandóan letarolta.

Hazai történelmünk néve, művészeti, tudományos, és erkölcsi tekintetből sokféle kérdést, beható tanúságot rejtenek ezek kebelükben. Bizonyára azon fiatal erők, melyek komolyan buvárkodni, s kiválóan az őskor eseményeivel s Hunyadi Mátyás parányi érmeinek meglepő változatosságával, mint szakavatottak, tudományosan foglalkozni szeretnek, ezekben bő anyagot találnak.

Egy két érem leletről fogunk tehát szólni, melyeknek mindegyike érdekes, nem annyira érték- és belbecsre, a mi a tudományos vizsgálódás terén másod rangú kérdés, hanem inkább számra és mennyiségre, és az azokban fölmerült változatosságra nézve.

Hozzuk pedig az ismertetést e lapok hasábjain azért, mert szerény gyűjteményünkről itt emeltetett szó; de azért is, mert méltányos dolog, hogy a mely területen az események előttünk fölmerültek, ugyanazon területen létező közlöny útján ismertessenek.

Eleve megjegyezzük, hogy általános vázlatot hozunk, gyűjteményünk részletes és bővebb történelmi leírásába nem bocsátkozunk. Ha mégis a fölmerült anyag változatossága miatt az értesítés e lapok keretét

tulszárynalná, ama sorokért elnézést kértünk. Mert némely érmek történelmi fonalai olykor annyi sok irányban kisugároznak, hogy századok eseményeit is általkarolják, emlékébe visszavarázsolják. Minthogy pedig az érem egyszerű leírása, a körirat kibetűzése, az alakok rajza paragon hagyják az előadás terét, hacsak az érmekhez kapcsolt események, a századok tengeréből, az olvasó lelkének szeméi előtt föl nem tárulnak, majd a Mátyás király érmeit tartalmazó leletben előfordult némely érmeknek ily történelmi leírását adni megkísérten djük, ha az értesítés ama fonalát kezünkbe vesszük, és ha időnkkel rendelkezhetünk.

II.

Mindenek előtt hálánkat nyilvánítjuk itt azon tisztelt egyének iránt, kik régészeti tárgyakat velünk megismer tettek, vagy gyűjteményünk gyarapodását szíveségből elősegítették. De e tekintetben méltányos elismeréssel kell lennünk, valamint a helybeli ezüst- és aranyműves; ugy nem különben a régi okmányok és nyomdai kiadványokra nézve a könyvkereskedő urak iránt is, kik esetenként, ilyenmü tárgyakat bármily csekély értéket képviseljenek, mielőtt felhasználják, vagy kezeikből kibocsátanak, illő áron átengedni szokták. A régészeti tudomány köréhez tartozó ily tárgyak többször az enyészettől megmentve lettek.

Sok ezek közül árva magányban, elszigetelve csekély jelentőségű, de gyűjteményben tisztos hely megilleti őket. Például: tárgyilag csekély jelentőséggel bírnak a következő írott okmányok:

- a) „Sententia per non venit in Facto honoris.“
- b) „Litterae transmissionales in faciem inclytae Camerae Scepusiensis.“
- c) „Sententiae appellatae remissio in Causa Köleseri Gelei Gáspár.“ Továbbá
- d) Birtok adomány (donationális) oklevél.
- e) némely bizonyítványok, tanuvallomások, vagy hivatalos levelek. A nyomdai kiadványok sorából pedig a néhány lapra terjedő
- f) „Donatus minor“ iskolai könyvecske.

De az a) alatt felhozott „Sententia per non venit“ okmány Rudolf császár és király korából, Fejérvölgy István nyitra püspök s királyi helytartó, és Báthory István országbíró előtt 1589-ben tárgyalt peres ügyet állítván elő, abban a felperes részéről az ellenmondás — proteatio — magyarul vagyon. (Ezt alább a tárczában ismertetjük.)

A b) alatti „Litterae transmissionales“ stb. egy 37. oldalon írt perkönyv, 1669-ből, egészen magyar.

A c) alatti „Sententiae appellatae remissio“ stb. egy 15. oldalra terjedő írott perkönyv 1713-ból, egészen magyar.

A d) alatt említett birtok-adomány (donationális) levél, gróf Eszterházy Ferencnek 1662-ben, Lyndvay Márton részére ünnepélyes alakban, pergamen-en kiállított magyar oklevele, melyből néhány sort az eredeti irmodor szerint ide igatunk: „My Galantay Groff Eszterhazy Ferencz, Szempthe és Papa Varának előredőés Vra, Szentölt Vitéz, Csaszar, es Koronas kiraly Vrnuk elő Felsege Papay Vég Hazanak fő Kapitanya, es komornikia. Magunkra vévén Maradikinknak térheket, valljuk ez lévelunknek rendiben; Hogy my megh tekintvén Nemzetes, és Vitézly Lynduay Martony Vmnak sok esztendőktül fogua hűséges szolgálattat, mellet volt Boldogh emlékezeteeo Attyam Vramhoz eo Nagához s mind penigh ezen Papai Jozsagomnak gondviseliset is“ stb. stb. következik a hosszú ívrétü okmányon még tizenhét sor, melyben leiratik az adomány

tárgya, a birtok határa, a szomszéd birtokosok neve, és az adományhoz kapcsolt feltétel.

Az e) alatt említett bizonyítványok, tanuvallomások 1611. 1619. 1666. 1675. 1679. 1686-dik évekből, mind magyar szövegűek. Az említett hivatalos levelek közül pedig, egy gróf Bercsényi Miklós, Rákóczy hadvezé rének, Tornallyán sept. 29-én 1709-ben kelt, nagy részben számokkal írt titkos magyar levele; egy másik pedig Széchenyi Pál kalocsai érseknek Pozsonyból dec. 2-án 1709-ben. Fekete Györgyhez intézett eredeti magyar levele.

Az f) alatt említett „Donatus minor“ iskolai kis könyvet pedig mi teszi érdekessé? Épen az ő érdek nélküli. Mert az ilyféle kis könyvek többnyire figyelem nélkül hagyatnak; használat által annyira elkalódnak; idővel annyira elenyésznek; hogy azokból alig marad fön egyéb amaz egyszerű gondolatnál: miszerint hajdan is kellett a tanuló gyermek kezébe valamely könyvet adni.

E néhány lapból álló nyomtatvány a szerencsétlen II-dik Lajos korából való; a mohácsi vész előtt tizenöt évvel előbb adatott ki és használt iskolai könyvvül. Nyomatta Weissenburger János Norinbergában 1511-ben. A czimlapot egészen egy fametszet tölti be, a végső lapon pedig ekek állanak:

„Dyalogus magistri donati gramatici fundatissimi: iunenib' scholaribus putillissim' explicit. Impressus Nurmberga p dnm Jvanne Weissenburger Anno M LLLLXxj. Die vero xxv. Aprilis.“

Beltartalmára nézve alig bir valamely jelentőséggel, de régiség, és nagy ritkaság tekintetéből, akármily fényes gyűjteményben is, egy ily példány igen tisztos helyet érdemel.

A miket itt az írott okmányok- és nyomtatványokat illetőleg felhozunk, ugyanaz áll az érmekre vonatkozva. Sok ezek közül, értékre nézve, alig méltó figyelemre: de annál inkább méltók régiség, jelentőség és ritkaságra nézve. Magánosan, vagy eltévedve figyelmet alig keltenek, de gyűjteményben sokszor érdekes hézagot pótolnak, és azon korbéliek sorában lánczolatul szolgálnak. Például:

a) Mily értéke, s magányosan véve mily jelentősége van, nem régen a föld gymarából esetleg előkerült néhány hason alakú kised éremnek, melyek sulyra és nagyságra nézve olyanok, mint az ezüst pillangók, melyek a víz színén uszhatnak, melyeket a lenge szellő könnyen szárnyaira fölkap, melyeket egy kis lehellet helyéből kimozdít. Vagy

b) egy másik, valamivel nagyobb éremnek, mely kevéssel előbb gyermek-i játéku szolgált; és

c) egy papír-vékonyaságu vas lemezéből készült, a most forgalomban levő tíz kr. nagyságu éremnek?

De az a) alatt említett érmek hézagot pótolnak, lánczolatot képeznek, mert Imre király, és fia Lászlónak eddig ismeretlen érmét állítjuk előnkbe, 1204-ből; a b) alatt említettben II-dik Lajosnak Bécs városa által 1526-ban vert érme tünik fel. Előlapon: kiterjesztett szárnyu, és koronás fejű sas, ily körirattal: † LVDVICVS • R • VN • QT • BO — A hátlapon: korona ily körirattal: QVIVITAS • S WIGNI • 1526.

a c) alatti pedig előlapon: Rákóczy Ferencz képevel, hátlapon Magyarország czímerével, körirat nélkül, tüntett fel egy sajtáságu érmét.

Ezeket, többek közül, példakép csak azon főnebbi állításunk bebizonyításaul hoztuk fel, hogy valamint a régi okmányok- és kiadványokra, ugy az érmekre

téző udvarátul Törvény szerint Deliberatiót várok, pestálván azon, hogy Én minden' elől akarok mennem, az én Tisztességünk' oltalmazásáb' mind Jambor, és Tisztességébéli Ember.“ — Eddig a magyar szöveg. Az úgy további folyamának előadása deák.

Nők, szivek.

— Beszélgetés. —

(Vége.)

Állj meg kutató ész; állj meg büszke emberi értelem — — és némulj el! „Ne tovább“ -ot kiált feléd egy hölgy hideg márványkeble s egy szenvedélyes leánya érzelemtől pihegő szivecskéje. Ah! észbontó akadályai ti a szemlélő szellemnek, mely is a szívnek engedi át a tért, visszavonul és nem akarja érteni, tanulni azt — — mi megfjethetlen.

Vagy nem igaz, a mit mondok? Ugy mondja meg nekem valaki: miért kaczer egy nő? s mit is tesz az: kaczer? Mondja meg — szépen kérem — miért szeret csak játszva s miért előbb mégis szenvedélye? játszik a szivekkel és mégis — féltékeny.... Ki mondja meg nekem: mért eped egy másik? mért szeret ezernyi szenvedés közt, holott a válaszott más karján édeleg? Ez a tűzvérü barna.... S miért lakik e szelid szöke epedő szemében perzselő szenvedély? Miért felejt el holnap azt, kinek ma hűséget ígért? — holott a barna s szöke nőkről mily más, mily ellenkező nézet uralkodik köztünk, csakhogy fonák nézet.

Egy nő-szív, egy nő a maga egészében — ismétlem — megoldhatlan rejtély.

Hány szív vérzett el s hány vergődik kínok közt e miatt a nélkül, hogy tudná miért?

Akarják önök hallani egy szív történetét; rövid történetét oly szívnek, melynek multja nincs, csupán jelene?

Kezdethe-e az másként, mint már a t. olvasó is tudja: Ó szép leány. De bezeg azt már senki sem tudja: ki az az ő? Ugy hívják Minna. Nemde szép név? Nem Psyche ő, de nem is vénusi szépség. Csak tizenhat tavasz hinté rá kellemvilágait, tehát nem is Junó. Venushoz, Junóhoz nem hasonlítom őt, csak annyit tudok, hogy Psychenél szebb.

Szép ő, mintegy holdvilágos nyári éj románca, melyet ha át nem érzünk, tán nem fog hatni szívünk mélyeig; de ismerve őt nem maradhat az értő szív egyetlen hurja sem érintetlenül. Azaz ábrándos, szöke firtü kis fő, azokkal a lágyfonatu hajtekereskekkel; azok az epedő, mély tűzü, kék szemek; nyilt homlok, az a fitos kis orr (bár nem a psychéi ugy-e?) azok a vértől kicsattanó piros ajkak, — csókra termett piczi száj — a szerelem gödröcskéik szivhódító mosolyával; és ez arc, a szűz-szemérem gyengéd pirjával fátyolozva; ez a nem értett, nem ismert érzelmektől pihegő kebel; piczi lábaeszkák, melyekkel nem bir a regg tündére, a mint elleben a kertek harmatos virágain, — — — oly eszményt testesitnek meg a szép Minnában minőt csak a legmerészebb röptü képzelet, a lélek legvakmerőbb álma képes alkotni egy férf-

szívnek.... S csak hallani kell őt beszólni az angyalok nyelvén, az ártatlan gyermekdedség hangján, hogy magas hullámokat csapjon a szív... első, legtisztább szerelme.

Egy ifju, ki soha sem hitt a szerelemben, ki szívét hidegebbnek gondolta egy késő őszi éjnél s annál is sötétebbnek látta azt rideg magányában, — látta e hölgyet, közelébe jutni igyekezett, tanulta ismerni nemes tulajdonait, szép lelkének s bámulva csüngni azokon a nélkül, hogy ismerné szép Minnában a nőt és értené: mégis ma már nem övé az érzelmek legnemesbikétől melengtetett szív.... Szegény ifju! nem tudod e, hogy miként a szunnyadó érzelmet lángra gyujtani egy hideg kebelben, ugy a szerelem hevétől dagadó kebelt minden szép reményeivel — öszeszuzni is képes ám az a szelid szöke, az a gyermek-leány?

De ah! ki fogná magát az alkotó művész kezéből kikérült, e csodás rejtélynek tanulmányozására szentelni; tiszteletlenség volna az — vele, a grátiák barát-nőjével szemben.

Hát — kérdehetné valaki — e gyermek-lányka, e szenvedély nem ismerő szivecske, mely oly gyanutalan tárja föl bensője titkait, — szintén rejtély lehet valaki előtt? Talány igen... és miért nem?... megfjethetlen talány.....

Ah! nagyon érzi ezt az én szívem, melynek története ily egyszerű, rövid.....

Schmittely József.